

Germans Taviani: la utopia com a motor

Abril - maig 2018

Paolo i Vittorio Taviani, germans de cinema

Abans que els Coen o els Dardenne, els germans Taviani van imposar una tècnica de direcció a quatre mans i familiar que s'ha perllongat des dels anys seixanta.

Hereus tardans del neorealisme, van ser beneïts per Roberto Rossellini com a president del jurat que a Cannes els va atorgar la Palma d'Or per *Padre padrone*.

La poesia i la política conflueixen en una filmografia que cal revisar, però que segueix plenament activa amb les recents *Cesare deve morire*, Os d'Or a la Berlinale, *Maraviglioso Boccaccio* i l'actual *Una questione privata*.

Paolo Taviani inaugurarà personalment el cicle el 5 d'abril presentant la seva darrera producció, inèdita entre nosaltres, *Una questione privata*. Serà el tret de sortida d'una extensa i completa retrospectiva que programa la FilmoTeca de Catalunya amb la col·laboració de l'Istituto Italiano di Cultura Barcellona.

Germans Taviani: la utopia com a motor

Retrospectiva pràcticament completa de l'obra d'una de les parelles creatives més compenetrades i longeves del cinema

Paolo Taviani presenta dijous 5 d'abril l'estrena del seu darrer film, 'Una questione privata'

Nascuts a San Miniato di Pisa, Vittorio el 1929 i Paolo el 1931. Tots dos van estudiar a la Universitat de Pisa, Dret Vittorio i Belles Arts Paolo, però l'impacte que els va provocar *Paisà* de Roberto Rossellini els va abocar al cinema. L'experiència directa dels amb l'ocupació nazi i la posterior vinculació (i decepció) amb el Partit Comunista ha conduït el seu discurs personal a intentar trobar un equilibri entre l'individualisme i el marxisme, sempre amb la utopia com a motor. Productors, guionistes i directors de tots els seus films, porten més de mig segle de carrera conjunta, amb una filmografia de més de vint títols que es veurà pràcticament en la seva totalitat en la retrospectiva que programa la FilmoTeca de Catalunya amb la col·laboració de l'Istituto Italiano di Cultura Barcellona.

Rossellini i el Neorealisme són els seus grans referents però, lluny d'emular-los, la seva narrativa es distancia del naturalisme, amb una tendència clara pels temes històrics i polítics, i la seva obra ha sovintejat les adaptacions de clàssics literaris de Shakespeare, Goethe, Tolstoi o Pirandello, en els quals la ironia i la poesia sempre hi és present. Els conflictes obrers i la lluita de classes també ha estat un dels eixos de la seva filmografia ja des del seu primer llargmetratge de ficció, *Un uomo da bruciare* (1962), centrat en l'enfrontament pels drets dels treballadors entre un activista sicilià i la màfia, alineada amb els interessos del govern i els terratinents.

El gran reconeixement internacional els arriba el 1977 amb la Palma d'Or i el Premi de la Crítica a Cannes per *Padre padrone*, la colpidora història de Gavino Ledda, un pastor analfabet tiranitzat pel seu pare que va aconseguir superar les seves patètiques condicions de vida fins a arribar a convertir-se en professor de lingüística. El reconeixement del certamen francès es repeteix el 1982 amb el Gran Premi del Jurat per *La notte di San Lorenzo*, també triomfadora als premis David di Donatello de l'acadèmia italiana, una evocació plena de poesia d'uns fets històrics esdevinguts a la seva població natal, San Miniato, el 1944, quan part dels veïns van desobeir les ordres donades pels alemanys de tancar-se dins la catedral i van fugir a la recerca de la seva llibertat, que alguns van pagar a un preu molt alt.

El 1986 el festival de Venècia els va atorgar un Lleó d'Or honorífic en reconeixement de tota la seva trajectòria, que ha continuat ben viva fins avui, i el novembre de 2017 el Festival de Cinema Europeu de Sevilla els va atorgar el Giraldillo de honor. Una demostració de la seva vitalitat també és l'Os d'Or que van aconseguir al Festival de Berlín per *Cesare deve morire* (2012), un contundent i valent híbrid entre documental i ficció sobre els tallers d'un grup de presos que assagen el *Juli César* de Shakespeare, o la inclassificable *Maraviglioso Bocaccio* (2015). La darrera producció dels Taviani, inèdita a la nostra cartellera i que ara estrena la Filmoteca, és *Una questione privata* (2017), una història àgil i elegant sobre l'amor jove i la Itàlia antifeixista que planteja un axioma habitual en les pel·lícules dels Taviani: la vida com un compromís incòmode entre l'esfera privada i la política.

Sessions del cicle 'Germans Taviani: la utopia com a motor':

Una questione privata Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2017	Dijous 5 d'abril / 20.00 h Presentació a càrrec de Paolo Taviani
San Michele aveva un gallo <i>Sant Michele tenia un gall</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1972	Divendres 6 d'abril / 20.00 h Presentació a càrrec de Paolo Taviani Dijous 12 d'abril / 21.30 h
I fuorilegge del matrimonio <i>Els proscrits del matrimoni</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, Valentino Orsini, 1963	Divendres 6 d'abril / 22.00 h Diumenge 15 d'abril / 16.30 h
Il prato <i>El prado</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1980	Dissabte 7 d'abril / 19.30 h Divendres 13 d'abril / 17.00 h
Padre padrone Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1977	Diumenge 8 d'abril / 19.00 h Dimarts 10 d'abril / 20.00 h
Un uomo da bruciare <i>S'ha de cremar un home</i> Valentino Orsini, Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1962	Dimecres 11 d'abril / 21.30 h
La notte di San Lorenzo <i>La nit de Sant Llorenç</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1982	Dissabte 14 d'abril / 19.30 h Diumenge 15 d'abril / 19.00 h
Le affinità elettive <i>Les afinitats electives</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1996	Dissabte 14 d'abril / 22.00 h Dimarts 17 d'abril / 20.00 h
Kaos Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1984	Dimecres 18 d'abril / 20.00 h Diumenge 22 d'abril / 19.00 h

I sovversivi <i>Els subversius</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1967	Dijous 19 d'abril / 18.30 h Dissabte 21 d'abril / 21.30 h
Sotto il segno dello Scorpione <i>Sota el signe d'Escorpió</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1968	Dimarts 24 d'abril / 18.30 h Dimecres 25 d'abril / 21.30 h
Resurrezione <i>Ressurrecció</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2001	Dijous 26 d'abril / 20.00 h Diumenge 29 d'abril / 19.30 h
Cesare deve morire <i>César debe morir</i> Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2012	Dissabte 28 d'abril / 22.00 h
Alonsanfàn Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1974	Dimarts 1 de maig / 17.00 h Diumenge 6 de maig / 19.30 h
Il sole anche di notte Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1990	Dimecres 2 de maig / 20.00 h Dissabte 5 de maig / 19.00 h
Good Morning Babilonia Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1987	Dijous 3 de maig / 18.30 h Divendres 4 de maig / 21.30 h
Fiorile Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1993	Dimarts 8 de maig / 20.00 h Diumenge 13 de maig / 19.30 h
Maraviglioso Bocaccio Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2015	Dimecres 9 de maig / 18.30 h Dissabte 12 de maig / 19.30 h
Tu ridi Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1998	Dijous 10 de maig / 21.30 h Divendres 11 de maig / 19.00 h
La masseria delle allodole Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2007	Dimarts 15 de maig / 18.30 h Dimecres 16 de maig / 20.00 h

Una questione privata

Les pel·lícules de la retrospectiva

Una questione privata

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2017. Int.: Luca Marinelli, Anna Ferruzzo, Francesco Turbanti, Marco Brinzi, Guglielmo Favilla, Francesca Agostini. Itàlia. VOSE. 85'.
Projecció en DCP.

Dos grans amics s'enamoren de la mateixa noia durant un estiu idíl·lic a la regió de turons piemontesa de les Langhe. El triangle amorós encara es complica més amb la irrupció de la Segona Guerra Mundial. Aquesta adaptació d'una novel·la de Beppe Fenoglio és una història àgil i elegant sobre l'amor jove i la Itàlia antifeixista que planteja un axioma habitual en les pel·lícules dels Taviani: la vida com un compromís incòmode entre l'esfera privada i la política.

Presentació a càrrec de Paolo Taviani.

Dijous 5 d'abril / 20.00 h

San Michele aveva un gallo *Sant Michele tenia un gall*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1972. Int.: Giulio Brogi, Renato Scarpa, Daniele Dublino, Renato Cestiè, Vito Cipolla, Virginia Ciuffini, Marcello Di Martire. Itàlia. VOSE. 90'

A finals del segle XIX, un revolucionari anarquista que difon els seus ideals entre els camperols és detingut i condemnat a cadena perpètua. Per tal de sobreviure a l'aïllament i mantenir vius els seus ideals fa, cada dia, un seguit d'exercicis físics i mentals. Tanmateix, el temps acabarà distanciant el seu corrent de pensament del de les noves generacions. El film es va estrenar amb el títol *¡No estoy solo!*.

Presentació a càrrec de Paolo Taviani el divendres 6.

Divendres 6 d'abril / 20.00 h

Dijous 12 d'abril / 21.30 h

I fuorilegge del matrimonio *Els proscrits del matrimoni*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, Valentino Orsini, 1963. Int.: Ugo Tognazzi, Annie Girardot, Romolo Valli, Marina Malfatti, Scilla Gabel, Didi Perego. Itàlia. VOSC. 100'

Cinc situacions en les quals la manca d'una llei del divorci causa enormes dificultats a les parelles protagonistes a la Itàlia del 1963. El film va ser un encàrrec que els germans Taviani i Valentino Orsini van aprofitar per buscar un llenguatge propi i assajar diversos tipus de filmació en un tema -el divorci- que no els pertanyia i que, en aquell temps, no es podia tractar obertament.

Divendres 6 d'abril / 22.00 h

Diumenge 15 d'abril / 16.30 h

Il prato *El prado*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1980. Int.: Michele Placido, Saverio Marconi, Isabella Rossellini, Giulio Brogi, Laura Cepeda, Angela Goodwin, Ermanno Taviani. Itàlia.
VOSE. 115'

La crisi de la joventut italiana i l'alt percentatge de suïcidis entre els joves professionals i universitaris van inspirar aquest film ambientat al camp de la Toscana, on un diplomata d'agronomia intenta organitzar una comuna agrícola a les terres abandonades de San Gimignano. "Les imatges d'*Il prato*, potser les més belles i líriques de la carrera dels cineastes toscans, mostren el procés d'individualització que es produeix amb la fi de les ideologies, amb el col·lapse del pensament utòpic i amb la transitorietat que tot ocupa en la naturalesa" (Hilario J. Rodríguez).

Dissabte 7 d'abril / 19.30 h

Divendres 13 d'abril / 17.00 h

Padre padrone

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1977. Int.: Omero Antonutti, Saverio Marconi, Fabrizio Forte, Marcella Michelangeli, Marino Cenna, Stanko Molnar, Nanni Moretti. Itàlia.
VOSE. 110'

És la història de Gavino Ledda, un pastor analfabet tiranitzat pel seu pare que va aconseguir superar les seves patètiques condicions de vida fins a arribar a convertir-se en professor de lingüística. La Palma d'Or al Festival de Cannes del 1977 va consagrar internacionalment els germans Taviani i l'actor Omero Antonutti. "D'alguna manera, l'autobiografia de Ledda era la nostra. I, de fet, en el llibre apareixen molts dels temes presents a la nostra filmografia: la relació entre un home sol i els altres, entre l'individu i la naturalesa, la comunicació com a forma de contacte amb els altres, però també com a forma de conèixer-se un mateix" (germans Taviani).

Diumenge 8 d'abril / 19.00 h

Dimarts 10 d'abril / 20.00 h

Un uomo da bruciare *S'ha de cremar un home*

Valentino Orsini, Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1962. Int.: Gian Maria Volonté, Didi Perego, Turi Ferro, Spiros Focás, Marina Malfatti, Lidia Alfonsi, Vittorio Duse. Itàlia. VOSC. 90'

L'argument parteix d'un cas verídric, el del camperol sicilià Carnevale, assassinat per la màfia el 1955 prop de Palerm. Amb un estil que barreja el neorealisme i l'expressionisme brechtià, el primer film dels germans Taviani també va significar el debut de Gian Maria Volonté en un paper protagonista que l'actor va abordar de manera obertament teatral.

Dimecres 11 d'abril / 21.30 h

La notte di San Lorenzo *La nit de Sant Llorenç*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1982. Int.: Omero Antonutti, Margarita Lozano, Sabina Vannucchi, Massimo Bonetti. Itàlia. VOSC. 102'

Els germans Taviani fan ús dels seus propis records autobiogràfics, per mitjà de l'evocació d'una dona i, amb el seu estil poètic habitual, expliquen uns fets històrics esdevinguts a la seva població natal, San Miniato, el 1944. Aquell any, concretament la nit del 10 d'agost, part dels veïns van desobeir les ordres donades pels alemanys de tancar-se dins la catedral i van fugir a la recerca de la seva llibertat, que alguns van pagar a un preu molt alt.

Dissabte 14 d'abril / 19.30 h

Diumenge 15 d'abril / 19.00 h

Le affinità elettive *Les afinitats electives*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1996. Int.: Isabelle Huppert, Fabrizio Bentivoglio, Jean-Hugues Anglade, Marie Gillain, Massimo Popolizio, Laura Marinoni, Consuelo Ciatti, Massimo Grigò, Stefania Fuggetta. Itàlia-França. VOSC. 98'

El títol fa referència a una llei física de la natura per la qual determinades substàncies s'uneixen i després, per la intervenció d'altres substàncies, se separen per formar noves parelles. Aquest seria el substrat de la narració de Goethe en què s'inspira aquesta pel·lícula dels germans Taviani, que va passar desapercebuda quan es va estrenar.

Dissabte 14 d'abril / 22.00 h

Dimarts 17 d'abril / 20.00 h

Kaos

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1984. Int.: Margarita Lozano, Claudio Bigagli, Omero Antonutti, Franco Franchi, Biagio Barone, Regina Bianchi, Ciccio Ingrassia, Enrica Maria Modugno. Itàlia-França. VOSC. 188'

La pel·lícula és una selecció de contes de Luigi Pirandello, com sempre fidel a les seves arrels sicilianes. El caos sicilià, un conglomerat de cultures sintètiques obligades a conviure en un món aïllat però amb unes normes i un cosmos inigualable, és el motiu de les aproximacions que ens presenten els germans Taviani.

Dimecres 18 d'abril / 20.00 h

Diumenge 22 d'abril / 19.00 h

I sovversivi *Els subversius*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1967. Int.: Maria Cumani Quasimodo, Lucio Dalla, Ferruccio De Ceresa, Fabienne Fabre, Lidija Juracik, Barbara Pilavin. Itàlia. VOSC. 93'

Els subversius combina material d'arxiu de la mort del líder comunista Palmiro Togliatti amb la història fictícia de quatre personatges de Roma per als quals aquesta mort marca el final d'una època i els mena a reconduir la seva existència i a establir nous plantejaments amb els altres i amb la ideologia d'esquerres. "Sobre un fons col·lectiu vam proposar històries privades, fet que ens va ajudar a apropar-nos a les respostes d'altres persones davant preguntes que en aquella època nosaltres no haguéssim pogut respondre en cap cas" (Vittorio i Paolo Taviani).

Dijous 19 d'abril / 18.30 h

Dissabte 21 d'abril / 21.30 h

Sotto il segno dello Scorpione *Sota el signe d'Escorpió*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1968. Int.: Gian Maria Volonté, Lucia Bosè, Giulio Brogi, Samy Pavel, Daniele Dublino, Steffen Zacharias. Itàlia. VOSC. 100'

Paràbola entorn dels problemes que afecten la societat contemporània, plantejada en un temps indeterminat i partint de l'enfrontament de dues comunitats que viuen en una illa després d'una erupció volcànica. "Els Taviani van treballar amb intèrprets famosos com Volonté o Lucia Bosé, però també van recórrer a companyies joves de teatre radical a fi que els actors atorguessin al film una sensació d'urgència i de tensió física, i així traslladar a la història els elements que havien alimentat en bona part el Maig del 68" (Hilario J. Rodríguez).

Dimarts 24 d'abril / 18.30 h

Dimecres 25 d'abril / 21.30 h

Resurrezione *Ressurrecció*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2001. Int.: Stefania Rocca, Timothy Peach, Maria Baumer, Cecile Bois, Eva Christian, Sonia Gessner. Itàlia. VOSC. 180'

A finals del segle XIX un príncep rus sent la necessitat de redimir-se dels pecats de joventut en veure's involucrat en el judici a una dona a qui anys enrere va seduir i abandonar. "Un retorn a l'esperit de les grans narracions, de les històries més poderoses que la mateixa vida. Els Taviani mostren un cop més la seva voluntat de seguir Lev Tolstoi, a qui abans havien adaptat a *San Michele aveva un gallo* i *Il sole anche di notte*, en la seva recerca d'un discurs que contingui totes les grans emocions, les grans passions i els grans escenaris. Una cosa que a la Itàlia d'avui només es pot aconseguir a través del mitjà televisiu" (Lorenzo Cuccu).

Dijous 26 d'abril / 20.00 h

Diumenge 29 d'abril / 19.30 h

Cesare deve morire *César deve morir*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2012. Int.: Fabio Cavalli, Salvatore Striano, Giovanni Arcuri, Antonio Frasca, Juan Dario Bonetti, Vincenzo Gallo, Rosario Majorana, Francesco De Masi. Itàlia. VOSE. 76'

Docuficció sobre els tallers teatrals que organitza a la presó romana de Rebibbia el director Fabio Cavalli, que assaja amb els presoners obres de Shakespeare. Els assajos i la representació final de *Juli Cèsar* s'alternen amb la vida quotidiana dels reclusos. El film va obtenir l'Os d'Or del Festival de Berlín i els David di Donatello (els Goya italians) al millor film i director, entre altres premis. "Mostra, amb els termes més crus possibles, l'energia elèctrica del drama que pot emocionar i tocar no només el públic, sinó els actors que aporten tant de si mateixos a les seves actuacions" (Kenneth Turan). Dissabte 28 d'abril / 22.00 h

Alonsanfan

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1973. Int: Marcello Mastroianni, Lea Massari, Mimsy Farnier, Laura Betti, Claudio Cassinelli, Benjamin Lev. Itàlia. VOSC. 111'

A la Itàlia de 1816, en plena època de la Restauració, els carbonaris, un grup revolucionari que segueix les teories de Babeuf (1760-1797), intenta resistir els atacs de l'absolutisme. Un d'ells, el vell Fulvio, d'origen noble, malalt, cansat i perseguit per la policia, busca refugi a la casa familiar. Té la intenció de començar una nova vida, lluny del compromís polític que ha arruïnat les seves ambicions personals, però els seus correligionaris el pressionen perquè segueixi contribuint a la causa.

Dimarts 1 de maig / 17.00 h

Diumenge 6 de maig / 19.30 h

Il sole anche di notte *El sol també surt de nit*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1990. Int: Julian Sands, Charlotte Gainsbourg, Nastassja Kinski, Massimo Bonetti, Margarita Lozano, Patricia Millardet. Itàlia-França-Alemanya. VOSC. 112'.

Un membre de la noblesa amb ambicions militars, arriba a ser cortesà i, finalment, dolgut en el seu orgull i decebut de l'amor, ingressa en un monestir tot seguint un procés de recerca espiritual. Mitjançant la vida del protagonista es realitza una crítica incisiva de les institucions i de tots els estaments de la societat italiana. Un film inspirat en el relat *Pare Sergei*, de Lev Tolstoi.

Dimecres 2 de maig / 20.00 h

Dissabte 5 de maig / 19.00 h

Good Morning, Babylon

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1987. Int: Vincent Spano, Joaquim de Almeida, Gretta Scacchi, Omero Antonutti. Itàlia-França-EUA. VOSE. 117'.

Dos germans restauradors de catedrals en l'empresa del seu pare, davant la fallida d'aquesta, emigren als Estats Units, on són contractats per Griffith per construir els decorats babilònics del film *Intolerance*. Mitjançant un "Ciao Toscana. Hello Babylon", els Taviani descriuen el desmembrament d'una família i el naixement d'una indústria.

Dijous 3 de maig / 18.30 h

Divendres 4 de maig / 21.30 h

Fiorile

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1993. Int: Claudio Bigagli, Galatea Ranzi, Michael Vartan, Lino Capolicchio, Constanza Engelbrecht, Athina Cenci. Itàlia-França-Alemanya. VOSC. 118'.

Una maledicció pesa sobre la família Benedetti des de l'època de les guerres napoleòniques, 200 anys enrere. "Realment, aquest és el film de la nostra mare, ja que va ser ella qui ens ho va narrar tot, un seguit d'esdeveniments que havien tingut lloc a un poble proper a San Miniato. Al llarg de 200 anys, *Fiorile* se centra en un tema molt suggeridor: les relacions entre el poder i els diners, i la tràgica crònica que sempre els acompanya. Hem intentat explicar, en un context de faula, la història del nostre país i la maledicció que arrossega amb ell" (germans Taviani).

Dimarts 8 de maig / 20.00 h

Diumenge 13 de maig / 19.30 h

Maraviglioso Bocaccio *Maravilloso Boccaccio*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2015. Int: Lello Arena, Kasia Smutniak, Jasmine Trinca, Kim Rossi Stuart, Riccardo Scamarcio, Rosabell Laurenti Sellers. Itàlia-França. VOSE. 120'. Projectió en DCP.

El 1348 la pesta s'acarnissa amb els nuclis urbans de la Toscana i un grup de joves decideix refugiar-se en una mansió de les muntanyes al voltant de Florència. Per distraure's decideixen que cadascun d'ells narri una història diàriament. Tots els relats tenen un únic protagonista: l'amor en les seves múltiples formes. I l'amor acabarà sent, per a aquests joves, el millor antídote contra el sofriment i les incerteses de l'època.

Dimecres 9 de maig / 18.30 h

Dissabte 12 de maig / 19.30 h

Tu ridi *Tu rius*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 1998. Int: Turi Ferro, Antonio Albanese, Lello Arena, Sabrina Ferilli, Giuseppe Cederna, Luca Zingaretti, Dario Cantarelli. Itàlia. VOSC. 99'

Dues històries basades en dos relats de Luigi Pirandello. El primer té lloc durant l'època feixista, i està protagonitzat per un tenor retirat per un problema de cor que sempre es desperta rient per un somni que no aconsegueix recordar. El segon transcorre a finals dels noranta i narra el segrest, per part de la màfia siciliana, del fill d'un altre mafiós. Els Taviani van obtenir el premi a la millor direcció en el Festival de Mar del Plata.

Dijous 10 de maig / 21.30 h

Divendres 11 de maig / 19.00 h

La masseria delle allodole *El destino de Nunik*

Paolo Taviani, Vittorio Taviani, 2007. Int: Paz Vega, Moritz Bleibtreu, Alessandro Preziosi, Ángela Molina, Arsinée Khanjian, Mohammad Bakri, Tchékya Karyo.
Bulgària-Itàlia-França-Espanya-Alemanya. VOSC. 122'.

Un dels pocs films que tracta el genocidi armeni a mans de les tropes turques. A partir de l'adaptació lliure de la novel·la *La casa de las alondras*, que Antonia Arslan va escriure inspirant-se en la història tràgica de la seva família, els Taviani recuperen la memòria d'aquesta neteja ètnica que, encara avui, les autoritats turques es neguen a reconèixer.

Dimarts 15 de maig / 18.30 h

Dimecres 16 de maig / 20.00 h

Vittorio i Paolo Taviani

Text del catàleg del Festival de Huesca de 2007, que els va atorgar el premi honorífic Luis Buñuel

Los hermanos Taviani, nacidos en 1929 y 1931, forman parte de la historia del cine italiano y son los protagonistas de una excéntrica y encantadora historia que empezó en los años sesenta. Criados en el neorrealismo, como la mayoría de los directores de su generación, se iniciaron trabajando con Joris Ivens y debutaron en el cine como directores de documentales. En realidad lo que más amaban del neorrealismo eran los personajes de las películas de Zavattini y De Sica. Del encuentro con Valentino Orsini nacieron *Un uomo da bruciare* e *I fuorilegge del matrimonio*, películas de denuncia y con estructura coral que avalaron su filiación neorrealista y el compromiso ideológico que pareció continuar con *Sovversivi* y *Sotto il segno dello scorpione*.

Pero en 1971, con su obra maestra *San Michele aveva un gallo*, fábula que relata el sueño utópico de un anarquista, se iba perfilando un cine más lineal. Siguiendo el recorrido del protagonista y estudiando su comportamiento, los autores lograron un cine personal que volvieron a proponer en *Allonsanfan* y en *Padre padrone*. En *San Michele aveva un gallo* se hace notar la influencia de Brecht. La historia está subdividida en tres partes. En la primera encarcelan a un anarquista por haber instigado a los habitantes de un pueblo; en la segunda se describen los años de cárcel y de aislamiento, años en los que el anarquista cultiva su fantasía para sobrevivir; en la tercera lo llevan en una barca a otra cárcel. En la embarcación el anarquista habla con revolucionarios de otra generación que consideran anticuada su revuelta romántica. Considerando que no está a la altura de sus tiempos, se suicida. Igual suerte corre el protagonista de *Allonsanfan*, un noble subversivo y ex oficial de Napoleón, que después de varios años de cárcel pretende olvidar su pasado. Pero los compañeros lo acosan. Él intenta librarse de ellos llevándolos a la derrota, pero no lo logra y decide morir en el combate. Distinto es el recorrido de *Padre padrone*, donde el texto de Gavino Ledda les permite hacer entender la rebelión como un acto de libertad. Sigue en 1979 *Il prato*, historia de amor que ilustra la desilusión y el desconcierto causados por el 68 en tres jóvenes y, en 1982, *La notte di San Lorenzo*, nueva película coral sobre la represión nazi y sobre la guerra civil en Toscana. Mientras tanto se hacen patentes las influencias literarias que les llevarán al rodaje de *Kaos* (1984) de Pirandello; *Il sole anche di notte* (1990) de Tolstoi; *Le affinità elettive* (1996) de Goethe; *Tu ridi* (1998) de Pirandello; *Resurrezione* (2001) de Tolstoi; *La masseria delle allodole* (2007) de Arslan. Entre el rodaje de estas películas, escriben y ruedan una saga sobre los pioneros del cine, *Good Morning Babilonia* (1987), y *Fiorile* (1993).

Felices de trabajar con una edad en la que la mayoría de los directores se jubilan, los dos “enfants terribles” de San Miniato al Monte en 2002 han sido objeto de una gran retrospectiva en el MoMA de Nueva York. En todo el mundo ha sido celebrado el singular perfil creativo de dos directores que partiendo del neorrealismo han dejado huellas profundas en el cine italiano de la segunda mitad del siglo pasado y que en el tercer milenio llegan con mucho éxito al universo de la ficción para televisión.

El premio Luis Buñuel que el Festival de Cine de Huesca les entrega en esta edición es un símbolo del afecto y del respeto que todos los aficionados al cine en España les profesan.

Paolo i Vittorio Taviani

Text del catàleg del Festival de Sevilla de 2017, que els va atorgar el Giraldillo de Honor

Cuenta la leyenda que fue *Paisà*, de Rossellini, la película que empujó a los hermanos Taviani a filmar. Vittorio (1929) había estudiado Derecho y Paolo (1931) Artes en Pisa, cerca de su natal San Miniato, oficios que dejaron para perseguir una visión del cine humanista y popular, que canalizan a través de una puesta en escena donde la poesía y la mágica extraneza de la subjetividad no faltan. Comprometidos con una ética inquebrantable y con la lucha antifascista, debutaron en 1960 con el documental *L'Italia non è un paese povero* (1960, junto a Joris Ivens), financiado por la compañía estatal de petróleo, ENI, que más tarde lo censuraría por sus crudas imágenes de la miseria de la clase obrera. En la ficción también debutan alineados con la clase obrera, en *Un uomo da bruciare* (1962). Una carrera que iría *in crescendo* hasta llegar a *Padre padrone*, hito del cine mundial, que en 1971 se llevó la Palma de Oro y el Premio Fipresci en Cannes. Títulos irreprochables como *Bajo el signo del escorpión*, *San Michele aveva un gallo*, *La noche de San Lorenzo*, *Las afinidades electivas* y *El destino de Nunik* le siguen, hasta llegar en 2012 a la osada *César debe morir* (Oso de Oro en Berlín), hecha en colaboración con los presos de una cárcel romana, *Maravilloso Boccaccio* en 2015, y *Una questione privata*, en 2017, que regresa al tiempo de los partisanos. Una carrera intachable e inspiradora, esencial en la historia del cine mundial, que el festival quiere reconocer con este homenaje.

Entrevista a Paolo Taviani

El País

Sevilla, 10 de novembre de 2017

Borja Hermoso

“La originalidad es una gran mentira”

Las connivencias entre la Mafia y los terratenientes, la lucha de clases y el desencanto de la izquierda, la opresión paterna en el medio rural y la vida en el ámbito carcelario son algunos de los temas que, desde hace más de 60 años, han vertebrado el cine de los hermanos Vittorio y Paolo Taviani, nacidos respectivamente en 1929 y 1931 en San Miniato, cerca de Pisa. Los autores de películas como *Padre padrone*, *La noche de San Lorenzo*, *Good morning Babilonia* o *César debe morir* acaban de recibir el Giralddillo de Honor del Festival de Cine Europeo de Sevilla, que se clausuró el sábado. Allí fue proyectada, además, su nueva película, *Una cuestión privada*. En esta entrevista, Paolo Taviani (su hermano Vittorio no viajó a Sevilla por problemas de salud) repasa su forma de ver y de hacer el cine.

Pregunta. Usted y su hermano Vittorio empezaron a hacer cine cuando aún vivían los Lumière. Y siguen. ¿Cuál es el secreto?

Respuesta. Qué bueno, ¡nunca había reparado en eso! En el Festival de Cannes hicieron una fiesta en honor de los Lumière y nos invitaron a los hermanos que hacíamos cine juntos. Nosotros, los Dardenne, los Coen... y los Coen nos preguntaron que cómo trabajábamos, cómo nos dividíamos el trabajo. Y les dijimos: ¡Eh, que esto no lo inventamos nosotros, ya lo hacían los Lumière!

P. Pero ¿cuál es su secreto, la receta para seguir en la brecha?

R. Que amamos este oficio. El set de rodaje nos encanta. Es nuestra casa.

P. ¿Cómo es su sistema de trabajo?

R. Nos vemos casi todas las mañanas en casa del uno o del otro, o paseamos por un parque. Hablamos de todo. Las historias las sacamos de las noticias de la prensa o de los libros que leemos. Los guiones los escribimos juntos y luego, cada uno en su casa, hace correcciones y cambios. Elegimos a los actores juntos. Y al llegar al set de rodaje lo cambiamos todo. Es complejo. Cada vez dirige uno, y el equipo y los actores saben que cuando dirige uno, solo pueden hablarle a él. El otro no cuenta. Pero cuando uno rueda sabe que el otro está detrás. Suele bastar una mirada. Tenemos una relación yo diría que telepática.

P. ¿Ruedan rápido o son lentos? Viendo *Padre padrone*, por ejemplo, uno tiende a pensar que son lentos...

R. ¡Somos rápidos! Como casi siempre, y eso incluyó *Padre padrone*, hemos tenido muy poco dinero para rodar, nos hemos tenido que acostumbrar a serlo. Rodamos con encuadres fijos y breves. Estamos muy entrenados.

P. Ayer le escuché contar sus recuerdos de la Palma de Oro de Cannes 1977 que les concedió Rossellini, presidente del jurado, por *Padre padrone*. ¿Qué les dijo?

R. Nada, fuimos a cenar con él y solo nos preguntó si estábamos contentos con la Palma. Pero nosotros sí que le contamos una cosa muy divertida. Vittorio y yo dirigíamos un cineclub en Pisa y un año organizamos una votación para que el público eligiera la mejor película del año. Habíamos proyectado *Alemania año cero*, una obra maestra de Rossellini. Pero tuvo poquísimos votos. Así que cambiamos los resultados, hicimos tongo y ganó *Alemania año cero*. A él le hizo mucha gracia.

P. ¿En qué les influyó Rossellini y en qué creen haber influido ustedes en jóvenes cineastas?

R. ¿Influencias? Picasso decía una cosa preciosa cuando le decían que se había inspirado en los grandes pintores de la antigüedad: “Yo no invento nada, yo copio”. Pues nosotros lo mismo. Nos hemos inspirado en Pirandello, en Tolstoi, en Shakespeare... La originalidad es una gran mentira. Cuando uno avisa que quiere ser original, es una estupidez.

P. ¿Está todo inventado?

R. No sé responder.

P. Los Taviani siempre fueron considerados cineastas políticos, cineastas de izquierdas. Esa etiqueta ¿ha podido suponer un problema para ustedes?

R. Las etiquetas son las etiquetas. A nosotros nos etiquetaron y fue una condena. Lo único que hemos pretendido ha sido contar el mundo tal y como lo vemos, la verdad que nos rodea, no lanzar un mensaje político. La realidad es política, nuestras películas no.

P. ¿No cree que los políticos actuales -a izquierda y a derecha- han perdido poso intelectual con respecto a sus antecesores de los 60, los 70 y los 80?

R. Claro, claro... y todo está cambiando, y no sabemos hacia dónde van las cosas. Por un lado tenemos a Trump. Por el otro, al coreano. Y miren ustedes, españoles, lo que pasa con Cataluña, ¿cómo acabará? Y en Italia, la derecha vuelve, ¡vuelve Berlusconi, Ber-lus-co-ni! Alguien que quiso cargarse la cultura italiana. Y la cultura resistió, pero pagó un precio muy, muy alto.

P. La cultura frente a la política tiene como un doble papel que jugar, ¿no? Por un lado, interpretarla, contarla. Por el otro, resistirse a ella...

R. Bueno, Nani Moretti tuvo dos intuiciones increíbles. Una, que el Papa iba a dimitir. Eso es genial. Y la otra, que dejaba la puerta abierta a un posible regreso de Berlusconi. Todos le dijimos que se equivocaba. Pero parece que no se equivocaba...